

DİSEKSİYON KADAVRASI OLARAK KULLANILAN BİR SIĞIR GÖĞÜSÜNDE VENA AZYGOS DEXTRA OLAYI

Turgut Özgüden*

Bu konuda dünya literatürlerinde değişik gözlemler (4,5) mevcut ise de, biz, vena'nın büyüklüğü, gidişi ve anastomoz durumlarını onlardan farklı ve enteresan bulduğumuz için üzerinde durduk.

Ruminant ve sus gurubunda, göğüs duvarını ve sırt kaslarını kayıran vena, V. azygos sinistradır. Aşağıda detaylı olarak açıklamaya çalıştığımız gözlem; sığırdı normal olarak bulunan V. azygos sinistra'nın yanında, ondan çapı bir kat daha geniş olan ve gayet olumlu bir şekilde gelişmiş bulunan bir V. azygos dextra'nında bazen görülebileceğini açıklaması bakımından Veteriner Anatomi'deki anormal diyemeyeceğimiz fakat normale eklenti terimiyle isimlendirilebileceğimiz değişikliklere bir tanesini daha katmaktadır.

Burada, makrodiseksiyon için kullanılan bütün araçlar ve malzeme ile boyalı maddelerden faydalanılmıştır.

Ruminant ve sus'ta normal olarak bulunan sol V. azygos, iki numaralı şekilde de görüleceği üzere kalbin caudal'inden ve bilinen bölgelerden dolanarak sol ve dorsal yüze çıktıktan sonra bir genişleme yapmakta ve bu şekilde arcus aortae'nın dorsal kenarına ulaşmaktadır (Şekil:II, 1,2). Bundan sonra damar normal çapı 0.5 cm. ye inerek geriye doğru dallanır. Bu gidişi süresince çapıda ufalır.

Sağ tarafta ise, vücudun baş, boyun ve ön ekstremitte bölgelerini kayıran vena cava cranialis'in (Şekil: I:1) sağ atriumdan çıktıktan sonra şekilde görüleceği üzere üçüncü spatium inter costale hizasından çıkan ilk kolu, bizim konumuz olan damardır (Şekil: I: 2). Bundan sonraki kol, birinci kaburga aralığı mintkasında ayrılan ve önceki damar kadar bir çapa sahip olan müşterek köktür (Şekil:I:3). Bu bileşik kökü; vena intercostalis suprema, vena cervicalis profunda ve vena vertebralis teşkil ederler. Ortak kök oesophagus'un (Şekil: I:5) dorsal kenarına ulaştığında evvelce bildirilen kollarına ayrılır.

Konumuz olan vena azygos dextra, v. cava cranialis'den ayrıldıktan sonra trachea'nın sağ yüzünde gider. Brochus trachealis dexter'in (eparteriel bron-

* A.Ü. Veteriner Fak. Anatomi Kürsüsü Doçenti

chus) önünden, ona sürtünerek yukarı doğru çıkar (Şekil: I: 6). Oesophagus'u çaprazladıktan sonra m.longus colli'nin sağ yüzüne ulaşır (Şekil: I: 7). Burada kalın bir kolu cranial'e doğru, üçüncü costa'nın arka tarafına gönderir. Bu koldan ayrılan ince bir damar üçüncü v. intercostalis'i teşkil eder. Geri kalan dal sırt kaslarının içerisine yayılmadan önce, üçüncü costa'nın collum'u üzerinden gelen, v. intercostalis suprema'nın caudal ucu ile ağızlaşır. Bir numaralı şekilde görüleceği üzere, vena azygos dextra, costa'ların göğüse bakan yüzlerinde geriye doğru seyrederek. Dördüncü spatium intercostale'de bir kolu dördüncü costa'nın gerisine gönderir. Bundan ayrılan ince bir kol, dördüncü v. intercostalis'i teşkil eder ve ana kısmı sırt kaslarına yayılır. Diğer bir kol ise beşinci costa'nın collum'u üzerinden caudal'e doğru gider ve beşinci sırt omurunun hemen gerisinde ana vena'ya karışır. Beşinci spatium intercostale'de de gene esas damardan beşinci costa'nın gerisine giden bir kök ayrılır ve bir önceki aralıkta belirtilen dallanmaya uygun şekilde yayılır. Beşinci costa'nında göğüse bakan yüzünde geriye doğru giden damar, bundan sonra costa'ların dorsal yüzüne geçer ve collum costae'lardan atlayarak region'unun derin anatomik oluşumları içerisinde seyrederek.

Dokuzuncu spatium intercostale'ye kadar bu vaziyette giden ve geriye doğru gittikçe çapı daralan vena, adı geçen aralıkta vena azygos sinistra'dan gelen bir kol ile ağızlaşarak sonlanır. Müteakip aralıkları bu bileşik damardan çıkan kollar kayırır.

ÖZET

Diseksiyon kadavrası olarak kullanılan bir siğir göğüsünde vena azygos dextra olayı incelenmiş ve bunun vena azygos sinistra'dan daha mükemmel gelişmiş olduğu tesbit edilmiştir. Adı geçen vena'nın dokuzuncu spatium intercostale'de vena azygos sinistra ile birleştiği ve bu şekilde son bulduğu görülmüştür.

SUMMARY

In a cow thorax while it was prepared for the student dissection, a right azygos vein had been noticed and located.

It was developed much better than the left one.

It was observed that the right azygos vein joined the left one at the ninth intercostal space.

FAYDALANILAN ESERLER

- 1 - Chauveau, A. and Arloings, S.: *The Comparative Anatomy of the Domesticated Animals*. J. and A. Churchill. London. (XXXVI-1884) 1891.

V. Azygos Dextra Olayı

- 2 - Dobberstein, J. and Koch, T.: *Lehrbuch der Vergleichenden Anatomie der Haustiere*. S. Hirzel Verlag. Leipzig (VIII-234). 1958.
- 3 - Doğuer, S.: *Evcil Hayvanların Komparatif Sistematik Anatomisi*. Cilt II. Ankara Üniversitesi Basımevi (IV-104). 1953.
- 4 - Ellenberger und Baum: *Vergleichenden Anatomie der Haustiere*. Verlag Paul Parey (XVIII-1102). 1943.
- 5 - Martin, P. und Schauder, W.: *Lehrbuch der Anatomie der Haustiere*. Verlag von Schickhardt und Ebner. Stuttgart (VIII-560). 1938.
- 6 - Sisson, S. and Grossman, J.D.: *The Anatomy of Domestic Animals*. W.B. Saunders C. Philadelphia (1-972). 1958.
- 7 - Zimmerl, U.: *Trattato di Anatomia Veterinaria*. Casa editrice Dottor Francesco Vallardi. Milano (XII-693) 1930.

KISALTMALAR

V. veya v. — vena

M. — musculus

Şekil: 1

Sığırdada göğüs boşluğunun sağdan görünüşü. Akciğerler geriye doğru çekilmiştir.

1- V. cava cranialis, 2- V. azygos dextra, 3- V. intercostalis suprema, V. cervicalis prof. ve V. vertebralis'in ortak kökü, 4- Trachea, 5- Oesophagus, 6- Bronchus apicalis dexter, 7- M. longus colli, 8- Cor.

Şekil: 2

Sığırdada göğüs boşluğunun soldan görünüşü. Akciğerler geriye doğru çekilmiştir.
1- V. azygos sinistra, 2- Aorta thoracica, 3- Oesophagus, 4- Sol auricula (Cor.)